តុលាការកំពូល

លេខ ១៨៩-៩៤.ត.ក

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សេចក្តីណែនាំ

ស្តីពី

ការទទួល និងចាត់សុំណុំរឿង ជំនុំជម្រះ

១-អំពីសំណុំរឿងទទួល

សំណុំរឿងទាំងអស់គឺសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី រាប់ទាំងសំណុំរឿងវិវាទពាណិជ្ជកម្ម វិវាទការងារ និងវិវាទរដ្ឋបាលផង និងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ដែលបញ្ជូនមកពីសាលាឧទ្ធរណ៍ដល់តុលាការកំពូល ដោយមានបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវនាយកដ្ឋានសរុប និងត្រួតពិនិត្យជាអ្នកទទួល ។

នាយកដ្ឋាននេះ ក្រោយពីបានពិនិត្យឃើញថា មានលិខិតភ្ជាប់សព្វគ្រប់ និងត្រឹមត្រូវទើបទទួលយកជាពិសេសបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវមានហត្ថលេខា អ្នកមានប្រយោជន៍ ឬ អ្នកតំណាងរបស់គេមានហត្ថលេខាក្រឡាបញ្ជី មានកាលបរិច្ឆេទ ។ បន្ទាប់មកសំណុំរឿងត្រូវដាក់ជូនប្រធានតុលាការកំពូលពិនិត្យ ។

ក្រោយពីបានពិនិត្យសំណុំរឿងរួចហើយ ឯកឧត្តមប្រធានចារលើសំណុំរឿងនោះបញ្ជូនទៅដោយសភាផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ឬសភាផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ តាមរយៈនាយកដ្ឋានសរុប និងត្រួតពិនិត្យដើម្បីចុះលេខរឿងនិងបំពេញបែបបទនៃនីតិវិធី ។ ជាបឋមសភារដ្ឋប្បវេណី កោះភាគី ដើមបណ្តឹងសាទុក្ខអោយមកបង់ប្រាក់ប្រដាប់ក្តី ។

ក្រឡាបញ្ជីកាន់ហិបប្រាក់ នៅពេលដែលដើមបណ្តឹងសាទុក្ខចូលមកបង់ប្រាក់ប្រដាប់ក្តីរួចហើយត្រូវយកសំណុំរឿងនោះទៅប្រគល់ឱ្យសភាផ្នែករដ្ឋប្បវេណីវិញភ្លាម ។ នៅពេលជាមួយគ្នានោះដែរ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវនាំដើមបណ្តឹងសាទុក្ខអោយទៅជួបសភាផ្នែកនោះដើម្បីទទួលយកលិខិតជូនដំណឹងអោយធ្វើសារណាក្នុងរយៈពេល២០ថ្ងៃ ។

លុះបានទទួលសារណាពីដើមបណ្តឹងសាទុក្ខរួចហើយ សភាផ្នែកត្រូវអញ្ជើញភាគីចុងចម្លើយមកតុលាការកំពូលដើម្បីប្រគល់សារណារបស់ដើមបណ្តឹងសាទុក្ខ ហើយបង្គាប់អោយធ្វើសារណាឆ្លើយតបនឹងសារណារបស់ដើមបណ្តឹងសាទុក្ខនោះវិញក្នុងរយៈពេល ២០ថ្ងៃដូចគ្នា។

ក្នុងករណីដែលដើមបណ្តឹងសាទុក្ខទទួលដីកាអោយបង់ប្រាក់ប្រដាប់ក្តីរួចហើយ ប៉ុន្តែមិនព្រមយកប្រាក់មកបង់ក្នុងរយៈពេល ២ខែនោះ តុលាការកំពូលចំណាយរឿងចេញពីបញ្ជី ហើបង្វិលសំណុំរឿងនិងសាលដីកាឲ្យសាលាឧទ្ធរណ៍វិញ ។ ប៉ុន្តែមានករណីពិសេសដែលដើមបណ្តឹងសាទុក្ខទីទាល់ក្រ ហើយបានធ្វើពាក្យសុំអនុគ្រោះអោយរួចផុតពីការបង់ប្រដាប់ក្តីនេះ តុលាការកំពូល ត្រូវចាត់ការតាមនីតិវិធីដូចខាងលើដែរ ក្រោយពីមានដីកាសម្រេចអនុគ្រោះ ។

ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលភាគីម្ខាង ឬគូភាគីទាំងសងខាងបានទទួលលិខិតជូនដំណឹងអោយធ្វើសារណារួចហើយ ប៉ុន្តែភាគីម្ខាងនោះ ឬគូភាគីទាំងសងខាងនោះពុំព្រមបំពេញបែបបទតាមកាលកំណត់ទេ សភាផ្នែកត្រូវដាក់សំណុំរឿងជូនឯកឧត្តមប្រធានពិនិត្យ ។

ដំណឹងស្តីពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ក៏ត្រូវជូនដល់មេធាវី ឬអ្នកការពារជាដាច់ខាតដែរ ។ មេធាវីឬអ្នកការពារអាចដាក់ការពិនិត្យបណ្តឹងសាទុក្ខនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីបានក្រោយពេលចុះហត្ថលេខាលើបណ្តឹងសាទុក្ខ ។ ឯសំណុំរឿងត្រូវទុកនៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជី សភាផ្នែក ដើម្បីឱ្យមេធាវីចាត់ការអោយមកចម្លងតាមត្រូវការ ។ ទម្រង់បែបបទនេះត្រូវតែធ្វើខានមិនបានក្នុងករណីដែលភាគីទាំងសងខាង បានបំពេញបែបបទដូចចែងខាងលើនេះសព្វគ្រប់អស់ហើយ សភាផ្នែក ត្រូវបញ្ជូនសំណុំរឿងនោះទៅឯកឧត្តមប្រធានតុលាការកំពូល ។ ឯកឧត្តមប្រធានក្រោយពីបាន

ពិនិត្យឃើញថា គូភាគីទាំងសងខាងបានបំពេញតាមទម្រង់បែបបទសព្វគ្រប់ហើយ ទើបធ្វើដីកាចាត់តាំងមួយប្រគល់សំណុំរឿងឱ្យទៅចៅក្រមណាម្នាក់ធ្វើរបាយការណ៍ និងសន្និដ្ឋានវាយតម្លៃលើទម្រង់និងគតិច្បាប់ ព្រមទាំងលើកគោលការណ៍អង្គច្បាប់ ដែលត្រូវដោះស្រាយនិយាយរួមរបាយការណ៍ត្រូវគោរពតាមមាត្រា ២១៥ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។ ចៅក្រមរបាយការណ៍ត្រូវដាក់របាយការណ៍នោះជូនឯកឧត្តមប្រធានពិនិត្យជាសម្ងាត់ ហើយត្រូវដាក់ចូលជាឧបសម្ព័ន្ធក្នុងសំណុំរឿង ដែលត្រូវបញ្ជូនទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីធ្វើការសន្និដ្ឋាន ។ ប៉ុន្តែមុននឹងបញ្ជូនទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវបានក្រឡាបញ្ជីចុះក្នុងសៀវភៅដាក់រឿងជំនុំជម្រះសម្រាប់សវនាការនាពេលខាងមុខដែលប្រធានបានកំណត់ទុករួចហើយ ។ ក្រោយពីបានពិនិត្យសំណុំរឿងរួចហើយ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាបញ្ជូនសំណុំរឿងនោះមកប្រធានតុលាការកំពូលវិញឱ្យបានមុនថ្ងៃជំនុំជម្រះយ៉ាងហោចណាស់ ក៏មួយសប្តាហ៍ដែរ ។ ជាគោលការណ៍តុលាការកំពូលត្រូវជំនុំជម្រះក្នុងរយៈវេលា ៣ខែ យ៉ាងយូ គិតពីថ្ងៃទទួលសំណុំរឿងនិងឯកសារសំអាងទៅការិយាល័យក្រឡាបញ្ជីតុលាការកំពូល ។

-ចំពោះរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ក៏ត្រូវអនុវត្តបែបបទដូចគ្នាដែរ ។ ក៏ប៉ុន្តែសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌគ្មានការបង់ប្រាក់ប្រដាប់ក្តីទេ។សំណុំរឿងប្រភេទនេះបន្ទាប់ពីចាត់ការតាមនីតិវិធីរួចហើយ សភាផ្នែក ត្រូវជូនឯកឧត្តមប្រធានពិនិត្យ ។ លុះពិនិត្យទៅឃើញថា ត្រឹមត្រូវតាមបែបបទអស់ហើយ ឯកឧត្តមប្រធានត្រូវចាត់តាំងចៅក្រមម្នាក់អោយធ្វើរបាយការណ៍ដូចរឿងរដ្ឋប្បវេណីដែរ រួចហើយទើបបញ្ជូនទៅមហារយ្យការអមតុលាការកំពូលពិនិត្យ និងសន្និដ្ឋានដើម្បីកោះជំនុំជម្រះតាមកាលបរិច្ឆេទ ដែលបានការឯកភាពជាមួយឯកឧត្តមប្រធានតុលាការកំពូល ។

២-អំពីចំណាត់ការកោះគូភាគីឬជនជាប់ចោទមកធ្វើសវនាការ

ចំពោះរឿងរដ្ឋប្បវេណីគឺសភាផ្នែកនេះជាអ្នកចាត់ការកោះគូភាគីទាំងសងខាងនិងមេធាវីអ្នកការពារក្តី បើមានអោយចូលមកធ្វើសវនាការ និងការពារកូនក្តីតាមកាលបរិច្ឆេទដែលកំណត់ឡើងដោយឯកឧត្តមប្រធាន ។ ឯដីកាកោះត្រូវចុះហត្ថលេខា ដោយឯកឧត្តមប្រធានតុលាការកំពូល ។

-ចំពោះរឿងព្រហ្មទណ្ឌ គឺមហាអយ្យការអមតុលាការកំពូលជាអ្នកកោះគូភាគីទាំងសងខាងជាអ្នកធ្វើដីកានាំយកទណ្ឌិតចេញពីពន្ធនាគារមកជំនុំជម្រះ និងលិខិតអញ្ជើញមេធាវី ឬអ្នកការពារក្តី តាមកាលបរិច្ឆេទ ដែលបានឯកភាពជាមួយឯកឧត្តមប្រធានតុលាការកំពូល ។ មហាអយ្យការដោះលែងជនជាប់ចោទ ដែលតុលាការកំពូលសម្រេចឱ្យរួចខ្លួន ឬទណ្ឌិត ដែលបានទទួលរងទោសគ្រប់ចំនួនតាមការកំណត់ ។
(ក្នុងករណីសំណុំរឿងស្ថិតនៅតុលាការកំពូល)។

៣-អំពីការងារចាត់តាំងធ្វើសវនាការជំនុំជម្រះលើកទី I

មុនពេលបើកឱកាសធ្វើសវនាការជំនុំជម្រះរឿងក្តី ប្រធានតុលាការកំពូល ត្រូវធ្វើដីកាចាត់តាំងចៅក្រមសម្រាប់ជំនុំជម្រះចំនួន ៥រូប រួមទាំងប្រធាន និងចៅក្រមបម្រុងការជំនុំជម្រះរបស់តុលាការកំពូលលើកទី I គឺសម្រេចតែពីអង្គច្បាប់ប៉ុណ្ណោះ ពុំសម្រេចពីអង្គហេតុទេ ។

ទន្ទឹមពេលនេះដែរ សភាផ្នែកត្រូវចាត់តាំងក្រឡាបញ្ជីមួយនាក់ឱ្យចូលរួមក្នុងសវនាការ ។

ត្រូវមានតំណាងមហាអយ្យការ ១នាក់ទៀតចូលរួមក្នុងសវនាការជំនុំជម្រះ ។

ចំពោះប្រតិទិនបើកសវនាការ គឺសប្តាហ៍នីមួយៗត្រូវបែងចែកយកថ្ងៃណាខ្លះសម្រាប់ជំនុំជម្រះ ហើយថ្ងៃណាខ្លះសម្រាប់ជំនុំជម្រះរឿងរដ្ឋប្បវេណី ថ្ងៃណាសម្រាប់ជំនុំជម្រះរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ។

អំពីការពិនិត្យ ការសិក្សាសំណុំរឿងទុកពេលសវនាការ

ក្រោយពីបានពិនិត្យ និងសន្និដ្ឋានរួចហើយ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបង្វែរសំណុំរឿងទាំងអស់ទៅបានតុលាការកំពូលវិញ ឱ្យបានមុនថ្ងៃជំនុំជម្រះយ៉ាងយឺតណាស់ក៏មួយសប្តាហ៍ដែរ ។ ប្រធានតុលាការកំពូលត្រូវជូនសំណុំរឿងទៅគ្រប់ចៅក្រម ដែលត្រូវចាត់តាំងឱ្យជំនុំជម្រះឱ្យពិនិត្យសិក្សាកត់ត្រាទុកចំណុចសំខាន់ៗសម្រាប់ពេលជំនុំជម្រះក្នុងនោះក៏ទាមទារពេលវេលាឱ្យគ្រប់គ្រាន់ដែរ ។

លុះចៅក្រមបានពិនិត្យសំណុំរឿងគ្រប់គ្នាហើយ ទើបសភាផ្នែក បញ្ជូនសំណុំរឿងនៅប្រធានពិនិត្យជាចុងក្រោយរហូតថ្ងៃជំនុំជម្រះ ។

<u>៤-អំពីការជំនុំជម្រះរួមក្រុម លើបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី II</u>

ក្នុងការជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទីIIតុលាការកំពូលត្រូវពិនិត្យទាំងអង្គហេតុទាំងអង្គច្បាប់ឡើងវិញ។

ក្នុងករណីដែលតុលាការកំពូលសម្រេចបដិសេធសាលដីកាសាលាឧទ្ធរណ៍ ហើយបង្វិលទៅឱ្យសាលានោះសម្រេចឡើងវិញ តុលាការកំពូល ត្រូវចង្អុលប្រាប់ចំណុចដែលអោយសម្រេចនោះអោយបានច្បាស់លាស់ ។ ក្នុងករណីនេះបើសាលាឧទ្ធរណ៍ពុំឯកភាពលើចំណុចដែលតុលាការកំពូលឱ្យសម្រេចនោះទេ នោះភាគីអាចប្តឹងសាទុក្ខជាលើកទី II មកតុលាការកំពូលវិញ ។

តុលាការកំពូលត្រូវបើកសវនាការជំនុំជម្រះជាលើកទី II ដោយមានសមាសភាពចៅក្រមចូលរួមចំនួន ៩ រូបរួមទាំងប្រធានផង ។

ឯនីតិវិធីកោះជំនុំជម្រះ ត្រូវអនុវត្តដូចលើកមុន ។

ប៉ុន្តែមុនបើកសវនាការជំនុំជម្រះរួមក្រុមនេះ តុលាការកំពូលត្រូវពិនិត្យសំណុំរឿងអោយបានត្រឹមត្រូវនិងហ្មត់ចត់ ។ បើពិនិត្យទៅឃើញថា នៅមានកង្វះខាតនោះប្រធានតុលាការកំពូលគួចាត់តាំងចៅក្រមម្នាក់ឱ្យស៊ើបអង្កេតបន្ថែម ឬឱ្យអ្នកជំនាញផ្តល់ព័ត៌មានឱ្យបានសព្វគ្រប់ ឬឱ្យធ្វើកោសល្យវិច័យ ឬ ប្រតិកោសល្យវិច័យ ។

ក្រោយពីតុលាការកំពូលសម្រេចរួមក្រុមជាស្ថាពរហើយ គូក្តីពុំមានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាទៀតឡើយ ។

-មហាអយ្យការអមស្លាការកំពូល ដើម្បីជ្រាប

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤

ប្រធានតុលាការកំពូល

<u>ចម្លងជូន</u>

-មហាអយ្យការអមតុលាការកំពូល

-ដើម្បីជ្រាប

ចាន់ សុក